

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

Norges Kommunistiske Parti
Postboks 9288 Grønland
0134 OSLO

Oslo, 09.04.2012

UTENRIKSDEPARTEMENTET

NOU2012-2@mfa.no

HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2:2012, EUROPAUTREDNINGEN

INNLEDNING

Regjeringen oppnevnte i januar 2010 et offentlig utvalg for å gjennomgå erfaringene med EØS-avtalen og øvrige avtaler med EU. Utvalget la fram sin rapport i form av en norsk offentlig utredning 17. januar. Utredningen er nå ute på høring. Norges Kommunistiske Parti (NKP) ønsker med dette å gi sin høringsuttalelse.

KOMMENTARER TIL EUROPAUTREDNINGENS DELKAPITTEL 4.3/4.4

Regjeringen Brundtland sendte i 1988 et brev til samtlige departement der det heter at "utformingen av norske lover og forskrifter som omfattes av det indre marked, skal vurderes også med henblikk på en eventuell harmonisering med EFs regelverk". Videre het det at "dersom det er avvik, skal det gis en begrunnelse for det".

Etter at de 6 daværende EFTA-landene (Norge, Sverige, Finland, Island, Østerrike og Sveits) gikk sammen om en erklæring, den såkalte Oslo-erklæringen, om at de ønsket en avtale med EU som kunne gi fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft, startet forhandlingene i 1990. I mars 1992 forelå forhandlingsresultatet. Forut for Oslo-erklæringen hadde det ikke vært noen politisk debatt i Norge om dette. Erklæringen var heller ikke klarert med Stortinget.

EØS-avtalen ble godkjent av Stortinget 16. oktober 1992. Det er den mest omfattende avtalen Norge noen gang har inngått. Avtalen ble fremforhandlet og godkjent innenfor en stortingsperiode. EØS-avtalen var derfor ikke et tema i et stortingsvalg, noe som mest sannsynlig hadde ført til en annen sammensetning av Stortinget, og følgelig ingen EØS-avtale.

EØS-avtalen har heller ikke vært gjenstand for en folkeavstemning i Norge. Dette i motsetning til hva som var tilfelle i Sveits. Ved folkeavstemningen i desember 1992 stemte flertallet av de sveitsiske velgerne for at Sveits ikke skulle tilslutte seg EØS-avtalen.

NKP mener at den politiske og administrative eliten i Norge driver EU-tilpasningen fremover. Som en konsekvens av dette har det regjeringsoppnevnte utvalget ikke fått i oppdrag å utrede alternativer til EØS-avtalen, noe NKP beklager.

Etter at flertallet av det norske folk stemte nei til medlemskap i EU, den gang EEC, ble det forhandlet fram en frihandelsavtale som trådte i kraft i juli 1973. Tollsatsene mellom Norge og EU ble etter hvert redusert til null fram til 1977. Da EØS-avtalen trådte i kraft i 1994, gikk 75 prosent av norsk vareeksport, utenom olje og gass til EU. Andelen er nå i overkant av 60 prosent.

Da EØS-avtalen var fremforhandlet poengterte daværende statsminister Gro Harlem Brundtland at EØS-avtalen skilte seg lite fra frihandelsavtalen når det gjaldt markedsadgang. I Stortingsmelding

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.:985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

nr. 27 (2001-2002) sier Bondevik-regjeringen følgende ”det er vanskelig å foreta konkrete beregninger av EØS-avtalens betydning for den økonomiske utviklingen siden 1994. Dette skyldes i første rekke at utviklingen i norsk økonomi også har blitt påvirket av en rekke andre forhold. Det er umulig å isolere virkningen av EØS-avtalen fra de øvrige forholdene.”

Flertallet i Europautredningen har denne oppfatning ”å isolere og måle den økonomiske effekten av EØS-avtalen er ikke mulig, men for flertallet fremstår det som klart at gevinstene for Norge har vært betydelige.” Europautredningen skal være forskningsbasert. Det er derfor kritikkverdige at et flertall på denne måten synser. Ser man mot Sveits, som ikke deltar i EØS, har landet klart seg godt økonomisk i forhold til EU-landene. Det må også legges til at det har ikke gått spesielt bra med mange av EU-landene, som også er en del av det indre markedet.

KAPITTEL 15 NÆRINGSPOLITIKK

Industrikonsesjonsloven stilte krav om konsesjonsbehandling når utlendinger ville etablere og kjøpe opp næringsvirksomhet i Norge. Den gamle industrikonsesjonsloven fra 1917 måtte vike for EØS-avtalen. Under EØS-debatten i 1992 var det ett av LOs vilkår for å godta EØS-avtalen at vi måtte få en effektiv ervervslov til erstatning for industrikonsesjonsloven. Det lofte regjeringen Gro Harlem Brundtland. Det ble etablert en ervervslov i 1994 som var utformet etter en EØS-rettslig vurdering. I 2000 startet ESA granskning for å finne om loven var i strid med EØS-avtalen. Stortingsflertallet sørget i 2002 for at loven ble opphevet.

Som følge av at Norske Skog la ned papirfabrikken Union i Skien i 2005, forpliktet de rødgrønne seg til å arbeide for en ny og forsterket ervervslov innenfor EØS-avtalens rammer. Det viste seg i praksis å være vanskelig å utarbeide en ny norsk lov som ville forby eller vesentlig hindre nedleggelse av virksomhet grunnet EØS-avtalen. Det ble da utarbeidet en Lov om meldeplikt. Loven setter kun krav til prosesser.

Brundtlands lovnader til LO i 1992 er brutt. NKP peker på at EØS-avtalens overordnede prinsipper om fri flyt går foran enhver norsk regjerings behov for å styre, og går foran hensynet til opprettholdelse av arbeidsplasser og andre samfunnshensyn.

KAPITTEL 16 ARBEIDSLIV

Det markedsliberale EU omfatter de fire frihetene, fri flyt av varer, tjenester, kapital og arbeidskraft. Lisboa-traktaten fra år 2000 skulle gjøre EU til verdens ledende økonomi innen 2010.

Virkemiddelet var blant annet å utvikle fleksible former for arbeid og øke mobiliteten.

I dagens kriserammede EU er arbeidsløsheten skyhøy, og spesielt alarmerende er arbeidsledigheten blant ungdom. I Italia går over 6 millioner arbeidstakere på korttidskontakter. I Tyskland har millioner av arbeidstakere ministillinger, og mange har så lav lønn at selv med fulltidsstilling så er de berettiget til sosialhjelp. I mange EU-land ser vi det samme mønsteret, arbeidstakere sies opp, lønninger reduseres og vi ser omfattende sosiale nedskjæringer. Flexibilitet og ministillinger øker i stort omfang.

De fire dommene (Laval, Viking-Line, Rüffert, og Luxemburg) fra EF-domstolen i 2007 og 2008 samt ESA sitt press påvirker norske lover og forskrifter. I desember 2007 vedtok Stortinget Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Den påla offentlige oppdragsgivere å innføre krav til leverandør til å forplikte seg til å følge lønns- og arbeidsvilkår som er tariffestet eller som er normalt for vedkommende sted og yrke, ILO-konvensjon 94. ESA sendte i 2008 et brev

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.:985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

til Norge hvor det vises til Rüffert-dommen i Tyskland, hvor det ble fastslått at tyske delstatsmyndigheter ikke kunne kreve at utenlandske arbeidstakere skulle lønnes etter tysk tariff. Etter en høringsrunde ble forskriften i november 2011 endret for å komme ESA i møte. Endringen var mot LOs anbefaling. ESA sitt syn på den endrede forskriften er ikke avklart.

I en uttalelse fra EFTA-domstolen i januar i år vedrørende verkstedsoverenskomsten, konkluderes det med at det ikke kan allmenngjøres bestemmelser om betaling for reise, kost og losji. Saken er i skrivende stund oppe i rettsapparatet i Norge.

I EØS-proposisjonen i 1992 slo regjeringen fast at "I EØS vil et firma som utfører tjenester i et annet land, ha anledning til å bringe med seg sine egne arbeidstakere. Betydningen av dette begrenses imidlertid av at alle EØS-land kan gjøre sin lovgivning om arbeidsvilkår og avtaler om lønns- og arbeidsforhold gjeldende for all form for lønnet arbeid i sitt land, uavhengig av arbeidstakerens nasjonalitet. Anvendelsen av dette prinsippet for arbeidsoppdrag av kortere varighet enn 3 måneder er ikke endelig avklart." Daværende kommunalminister Gunnar Berge fra Arbeiderpartiet sa følgende i EØS-debatten: "Jeg ser at komiteen ikke tror at EØS-avtalen vil medføre store bevegelser på arbeidsmarkedet. Flertallet mener videre at slik fri bevegelse for personer neppe vil skape store problemer. Dette fordi det forutsettes at personer som tar permanent opphold i Norge, innretter seg etter norske lønns- og arbeidsvilkår."

Ut fra det NKP har beskrevet tidligere i avsnittet, og ut fra erfaringen gjennom flere år med omfattende sosial dumping i Norge, kan det ettertrykkelig slås fast at både regjeringen Brundtland og kommunalminister Gunnar Berge tok feil i 1992.

Vi ser nå en tiltagende uro i fagbevegelsen på EØS-avtalens innvirkning på norsk arbeidsliv. LO-kongressen beklaget i ettertid at tjensteddirektivet ble implementert i Norge. Nær en samlet fagbevegelse anbefalte regjeringen å bruke reservasjonsretten, som ligger nedfelt i EØS-avtalen, mot vikarbyrådirektivet. Og ikke minst ser fagbevegelsen med uro på utfallet av endringen av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter (ILO 94), og utfallet av rettsaken om verkstedsoverenskomsten.

NKP vil også peke på at Sveits, som ikke er EU-medlem og som også sa nei til EØS-avtalen, gjennom mange år har hatt en meget høy sysselsettingsgrad. Arbeidsløsheten i Sveits har også vært lav sammenlignet med EU-landene, som også er en del av det indre markedet. Arbeidsløsheten er noe lavere i Norge enn i Sveits. Det samme er sysselsettingsgraden. Det viser at både Sveits og Norge har klart seg betydelig bedre enn EU-landene. Sveits har klart å opprettholde høy sysselsettingsgrad og forholdsvis lav arbeidsløshet utenfor EØS. En må derfor legge til grunn at Norge hadde vært i samme gunstige posisjon som i dag, selv utenfor EØS.

KAPITTEL 17 VELFERD OG HELSE

Pasientrettighetsdirektivet er foreløpig ikke vedtatt i Norge. NKP peker på at de negative sidene ved direktivet ikke blir vektlagt. Som pasient må du legge ut for utleggene før du eventuelt får utgiftene refundert. Det vil være de mest ressurssterke som kan benytte seg av dette, noe som vil åpne for økte klasseskiller i helsevesenet. Ordningen vil også kunne presse ut pasienter i andre land. Videre vil det tilrettelegge for økt stykkprisfinansiering.

I EØS-proposisjonen slo Brundtland-regjeringen fast at Vinmonopolet kan og vil bli opprettholdt innenfor EØS. Dette gjelder både for import og salg av vin og brennevin. Da ESA i desember 1994

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.: 985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

fastslo at Vinmonopolets enerett var i strid med EØS-avtalen, valgte regjeringen å bøye seg for ESA.

Norge hadde også forbud mot alkoholreklame. Mediedirektivet, som åpner for alkoholreklame på sendinger fra utlandet, vil gjøre nye endringer i norsk alkoholpolitikk. NKP peker på at Arbeiderpartiets garantier fra 1992 også er brutt innenfor alkoholpolitikken.

KAPITTEL 18 DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKK

Den differensierte arbeidsgiveravgiften er et viktig virkemiddel i distriktspolitikken. Det var betydelig strid om den for noen år siden, men den ble videreført, men svekket i flere kommuner. Ordningen gjelder i nåværende form til 2013. Verdien for 2011 var estimert til 12 milliarder kroner. Reglene om offentlige innkjøp setter klare begrensninger på kommunenes handlingsrom. Norge har for øvrig innført strengere bestemmelser enn EU-reglene på dette området. Dersom Norge hadde fulgt EUs bestemmelser på området, kunne Norge spare 1,4 milliarder kroner årlig. EU-kommisjonen har beregnet kostnadene for konkurranseutsettingen i Norge til 16 milliarder kroner årlig.

KAPITTEL 19 ENERGI

EUs oljedirektiv ble godkjent av Stortinget 12. juni 1995 som en del av EØS-avtalen. Ved den store anbudsrunderen i august 1995 falt den norske andelen fra 60-65 prosent og ned til 40-45 prosent. Den norske andelen har senere aldri vært oppe på nivået før EØS-avtalen. Utvalget har ikke kommet med beregninger på hva den reduserte norske andelen har betydd for sysselsetting og tapt omsetning for norsk næringsliv. Sommeren 2011 ble petroleumsloven endret slik at distriktspolitiske virkemidler ikke lenger er grunnlag for å pålegge oljeselskapene et bestemt basevalg.

EUs gassmarkedsdirektiv skulle øke konkurransen på gassmarkedet og styrke gasskjøperne slik at prisen ble presset ned. I følge Dagens Næringsliv (31.1.2001) var Olje- og energidepartementet forberedt på et årlig norsk tap på så mye som 9 milliarder kroner. Over tid kan det her være snakk om flere hundre milliarder kroner i tap for det norske samfunnet. NKP finner det kritikkverdige at Europautredningen ikke har analysert disse tallene.

Algerie og Russland nektet, i motsetning til Norge, å godta EUs press. Professor Dag Harald Claes uttalte for noen år siden at Norge hadde gått i EUs gassfelle. Algerie og Russland kan selv organisere sitt gassalg ut fra egne interesser.

Den kraftkrevende industrien har vært viktig for mange lokalsamfunn i Norge. En betingelse for fremveksten av denne industrien var tilgang på energi (vannkraft), og ikke minst billig energi i form av langsiktige kontrakter. Grunnet EØS-avtalen kunne ikke regjeringen videreføre de gunstige energiavtalene. Det ble etablert en ny statlig garantiordning i 2011, som skal bidra til at industrien kan forhandle fram gunstige kraftavtaler i markedet. Det er et åpent spørsmål i hvor stor grad den nye garantiordningen kan erstatte det gamle kraftregimet.

Hjemfallsretten måtte endres etter at ESA hadde startet en prosess som førte til domsavsigelse i EFTA-domstolen i juni 2007. Regjeringen viste til EØS-avtalens artikkel 125 hvor det står: ”Denne

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.:985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

avtale skal ikke på noen måte berøre avtalepartenes regler om eiendomsretten”. Norges argument om at hjemfall lå utenfor rammen av EØS-avtalen ble avvist av domstolen.

KAPITTEL 21 MAT, LANDBRUK OG FISK

I følge artikkel 19 skal EU og Norge møtes annethvert år for å gå gjennom vilkårene for landbrukshandelen med sikte på gradvis liberalisering. Forhandlingene skal skje innenfor de respektive landene sin landbrukspolitikk, og reduksjonen skal være på gjensidig fordelaktig basis. I følge Europautredningen er importen av landbruksvarer fra EU nå 7 ganger større enn eksporten fra Norge til EU. Importen av landbruksvarer fra EU har økt betydelig og øker fortsatt, mens eksporten av landbruksvarer fra Norge til EU i hovedsak står på stedet hvil. Det kan derfor slås fast at intensjonene i EØS-avtalen ikke etterlevs. Det viser at norske myndigheter er altfor ettergivende overfor press fra EU.

I statistikk som Europautredningen bruker, viser at prisnivået i Norge i 2009 lå 54 prosent over snittnivået i EU. Det tas ikke hensyn til kostnadsnivå. Dersom vi ser på Makedonia, så er prisnivået der 52 prosent av snittnivået i EU. Men ser vi på andelen av inntekten som går til matvarer og alkoholfrie drikker, så bruker man i Makedonia om lag 45 prosent av inntekten til mat, mens andelen i Norge er omlag 12 prosent. NKP finner det kritikkverdig at matvareprisene justert for kjøpekraft ikke omtales i utredningen.

Fra 1999 til 2010 økte matvareprisene i Norge med 18 prosent. I samme periode økte konsumprisindeksen med 25,9 prosent, noe som er godt over økningen i matvareprisene. Gjennomsnittslønna økte i samme periode med om lag 60 prosent. Det betyr at maten i Norge relativt sett har blitt betydelig billigere sett i forhold til den generelle pris- og lønnsveksten. Utvalgets flertall hevder at ”Skjermingen mot konkurranse og strukturendring er i tillegg dyrt sett fra et samfunnsmessig perspektiv. Samtidig ville en omlegging av landbrukspolitikken for å redusere prisnivået kunne gjøre det vanskeligere å oppnå andre sentrale norske målsetninger, som spredd bosetning, levende bygder og småskalaproduksjon.” Det er riktig som det hevdes i Europautredningen at overføringene til landbruket har holdt seg på et jevnt nivå. Men det har i praksis ført til en nedgang. I 1995 var statens overføringer til jordbruket gjennom jordbruksavtalen om lag 4,5 prosent av statsbudsjettet. I 2010 er prosentandelen falt til under 2 prosent. Det er også en kjensgjerning at bonden får stadig mindre for det som produseres. Ser vi på lettmelk økte literprisen fra 1996 til 2010 til forbruker fra 8,33 kroner til 14,81 kroner, mens literprisen til bonden økte kun fra kroner 3,20 til kroner 4,30. Dette fører til manglende økonomisk lønnsomhet i landbruket, noe som også gjenspeiler seg i nivået på tarifflønn i landbruket. Dette er heller ikke kommentert i utredningen. I stortingsmeldinga om landbruket er det et uttalt mål å øke norsk matvareproduksjon med 20 prosent innen 2030. Det kan bli vanskelig å nå dersom myndighetene fortsatt lar seg presse av EU.

Utvalgets flertall ser det som positivt at den frie flyten av arbeidskraft ”har gjort det mulig å møte etterspørselen etter arbeidskraft på en måte som har bidratt til å holde kostnadsnivået nede.” Lønnsnivået i landbrukssektoren er så lavt at det vil være vanskelig å finne tilstrekkelig arbeidskraft i Norge som er villig til å arbeide innenfor sektoren. NKP mener at norsk lønnsnivå skal reflektere kostnadsnivået og produktiviteten i Norge. At flertallet i utvalget synes det er positivt at utenlandsk arbeidskraft er villig til å jobbe for lave lønninger, selv om det er tarifflønn, for å holde lønnsnivået

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

nede, er et syn som NKP tar avstand fra.

Matindustrien sysselsetter om lag 18 prosent av alle industriarbeidere i Norge. Et levedyktig norsk landbruk er en forutsetning for at tusenvis av norske industriarbeidsplasser rundt i det ganske land kan opprettholdes.

Både i forbindelse med EØS-forhandlingene i 1991 og forhandlingene om medlemskap i 1993-1994 har det skjedd mange EU-tilpasninger i den norske fiskeripolitikken. Råfiskloven ble endret i 1992.

Tilvirkerloven er opphevet og fiskeeksportloven er endret. Sjøgrenseloven er også endret.

Oppdrettsloven ga adgang til å prioritere lokale eiere når nye konsesjoner skulle deles ut. ESA mente dette var i strid med EØS-avtalen, noe regjeringen Jagland var uenig i. Likevel bøyde regjeringen seg for ESA sitt syn i 2006.

Norsk fiskeeksport er pålagt toll på eksport til EU. Tollsatsene er lave, og har ikke vært til hinder for en kraftig vekst i eksporten til EU. Samtidig blir andre markeder stadig viktigere for norsk fiskeeksport. NKP vil bemerke at utvalget ikke har lyktes i å få fram EØS-avtalens konsekvenser for fiskeriene.

KAPITTEL 22 GRENSEKONTROLL, POLITISAMARBEID OG INNVANDRING

På samme måte som EØS-avtalen lider Schengen-avtalen av et demokratisk underskudd. Dersom Norge sier nei til en ny rettsakt i Schengen-avtalen, så vil hele avtalen opphøre. Dette forholdet vil kunne presse Norge.

Norges bidrag til Ytregrensefondet er i perioden 2007-2013 på hele 329 millioner kroner. Gjennom dette står også Norge ansvarlig for brudd på menneskerettighetene mot asylsøkere i andre deler av Europa.

KAPITTEL 23 UTENRIKS, SIKKERHET OG FORSVAR

Det norske folk har to ganger avvist et norsk medlemskap i EU. NKP er motstander av at Norge stiller militære styrker til disposisjon for en organisasjon vi ikke er medlem i.

KAPITTEL 24 ØKONOMISKE BIDRAG TIL EU OG EU-LANDENE

I Europautredningen dokumenteres det at EØS-midlene i 1992 ble anslått til 125-150 millioner kroner i året. Nå er EØS-midlene som Norge betaler økt til 2,8 milliarder kroner i året.

Programsamarbeidet ble anslått til 250-300 millioner kroner i året i 1992. Nå betaler Norge 1,7 milliarder kroner i året.

NKP peker på det paradoksale i at Norge skal betale for såkalt ”markedsadgang” til det indre markedet, mens EU ikke betaler det for tilgang til det norske markedet. Ser vi bort fra olje og gass, så eksporterer EU for et betydelig høyere beløp til Norge enn det Norge eksporterer til EU. Vi kan slå fast at Norge er et viktig eksportmarked for EU. De såkalte EØS-midlene bør derfor ikke knyttes opp mot EØS-avtalen, men heller bevilges av Stortinget til ulike prosjekter i EU gjennom andre poster i statsbudsjettet. NKP mener at LOs initiativ for å bruke midler til å bygge opp et organisert arbeidsliv i en del EU-land er viktig. NKP vil også peke på at framveksten av fattigdom og økende forskjeller blant befolkningen i EU er et resultat av den markedsliberalistiske politikken som EU er basert på. Det er et viktig moment når midler skal fordeles.

Det er også en kjensgjerning at Norge betaler mye mer til forskningsprogrammet enn det som

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.:985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

kommer tilbake til norsk forskning.

Europautredningen dokumenterer at et EU-medlemskap ville koste Norge betydelig mer enn EØS-avtalen.

KAPITTEL 25 NORGES SAMLEDE TILKNYTNING TIL EU

Utenfor EU kan Norge føre sin egen utenrikspolitikk, inngå handelsavtaler med tredje land, i praksis ha en selvstendig landbruks- og fiskeripolitikk samt miljøpolitikk. Tar vi med alle EUs direktiver, forordninger, vedtatte lovendringer og andre rettsakter så er andelen som er tatt inn i EØS på om lag 10 prosent. NKP mener at påstanden om at Norge er 75 prosent medlem i EU faller på sin egen urimelighet.

KAPITTEL 26 EUROPEISERINGEN AV NORGE 1992-2011

I kapittelet vises det til en sterk økonomisk vekst i Norge siden 1992, og at arbeidsløsheten har vært lav. Dette tilskrives blant annet EØS-avtalen og det indre markedet. Dette må anses som en politisk ytring fra flertallets side, så lenge det ikke er dokumentert. NKP vil også peke på det faktum at mange EU-land har hatt en dårlig økonomisk utvikling, samt en foruroligende økning i arbeidsløsheten selv om disse også er en del av det indre markedet.

EFTA-domstolen fastslo i 2003 at det ikke var adgang til å øremerke vitenskaplige stillinger for kvinner, for å få en bedre kjønnsmessig balanse.

Da EØS-avtalen ble fremforhandlet var det et viktig poeng at Norge hadde reservasjonsrett, den såkalte vetoretten. Daværende statsminister Gro Harlem Brundtland var klar på at denne retten skulle brukes når det var nødvendig. Nå har Norge varslet at man vil bruke reservasjonsretten mot EUs tredje postdirektiv. Det er derfor feil når det skrives at ”terskelen for å reservere seg mot nye rettsakter er så høy at ingen av de tre EFTA-landene ennå har gjort det på atten år”.

Det hevdes at nordmenn generelt er positive til nesten alle sider ved det konkrete innholdet i EØS-avtalen og de andre avtalene Norge har med EU. Hovedgrunnen til at EØS-avtalen har hatt oppslutning i Norge, er den misforståelsen at uten EØS ville vi ikke få solgt varene våre. Denne misforståelsen har den politiske og administrative eliten i Norge ikke hatt noen interesse av å oppklare. Tvert om, eliten gjentar denne misforståelsen. Meningsmålinger viser derimot at et klart flertall i Norge ønsker en handelsavtale med EU i stedet for EØS-avtalen dersom det er alternativet.

KAPITTEL 27 UTENFOR OG INNENFOR-NORGES EUROPEISKE DILEMMA/KAPITTEL 28 VEIEN VIDERE

NKP viser til at Norges befolkning to ganger har avvist norsk medlemskap i EU. Gjennom syv år har vi hatt et sammenhengende, og til dels et meget stort neiflertall på meningsmålingene. Dette faktum reflekteres ikke i Stortingets syn på norsk EU-medlemskap. NKP peker også på det faktum at den politiske og administrative eliten i Norge ikke har ønsket en debatt om EØS-avtalen, og man kan spørre seg hvorfor det har vært slik. Man har bare hevdet at avtalen fungerer godt.

I februar 2010 ble prosjektet **Alternativer til dagens EØS-avtale** etablert, med en rekke organisasjoner og forbund som deltakere. Prosjektet la fram sin rapport medio mars i år. I rapporten pekes det på flere alternative tilknytningsformer til EU. EU-medlemskap ses ikke på som et alternativ, noe som NKP støtter ut fra to tidligere folkeavstemninger. Alternativrapporten må også være et grunnlag når regjeringen skal legge fram en stortingsmelding om saken.

Flere EU-direktiver har de senere årene ført til betydelig debatt i Norge, og spesielt innenfor

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.:985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

fagbevegelsen. NKP viser også til at fagbevegelsen blir stadig mer EØS-kritisk. NKP mener derfor at utredningen ikke beskriver virkeligheten når det sies følgende: ”Selv om motstanden mot EU-medlemskap har holdt seg sterk, og økt i den senere tid, har EØS-avtalen gjennom hele perioden hatt sterk støtte både på Stortinget og i opinionen. Det har ikke vært sterke politiske krav om endring og det er ikke mange som ser endringer i dagens tilknytningsform som noen prioritert oppgave.”

I kapittel 28 fremmer Europautredningen et forslag om en ny samarbeidsmodell innenfor rammene av EØS. NKP finner dette oppsiktsvekkende så lenge det ikke var gitt mandat til å utrede alternativer til dagens EØS-avtale.

AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Da Stortinget godkjente EØS-avtalen i 1992 godkjente Stortinget samtidig å sette til side alle norske lover, forskrifter og administrative beslutninger som kunne være i strid med EU-traktatens grunnleggende prinsipper eller med en EU-lov for det indre markedet, både de som eksisterte i 1992 og alle som vil komme til å bli vedtatt.

Gjennom EØS-avtalen er Norge en del av et markedsliberalt økonomisk system basert på troen på økonomisk vekst gjennom fri bevegelse av kapital, varer, tjenester og arbeidskraft. Dette fremmer en stadig tøffere konkurranse i norsk næringsliv. Den fremmer også privatisering og konkurranseutsetning på område etter område.

EØS-avtalen begrenser også demokratisk folkevalgte mulighetene for politisk styring, det være seg både sosialistisk og sosialdemokratisk politikk. NKP har pekt på mange av disse forholdene i sin høringsuttalelse. Nevnes kan likevel fjerning av industrikonsesjonsloven, endring av den graderte arbeidsgiveravgiften, industrikraften som forsvant, muligheter for støtte (jamfør Mesta som ble dømt til tilbakebetaling av 10-talls millioner av kroner og den pågående striden om Hurtigruta), oljedirektivet og gassdirektivet.

Lisboastrategien hadde som målsetning å gjøre EU til verdens fremste økonomi. Målet skulle nås blant annet ved å fremme konkurransen på det indre markedet, og ved å utvikle et mer fleksibelt arbeidsliv. Tjenestedirektivet og vikarbyrådirektivet må ses i denne sammenheng.

I de seneste årene har det i Norge vært stor debatt og strid om tjenestedirektivet, datalagringsdirektivet, EUs tredje postdirektiv, vikarbyrådirektivet og mediedirektivet. Nye konfliktsaker står i kø. Forskrift om lønn- og arbeidsbetingelser er av ESA dømt til å være i strid med EØS-avtalen. Regjeringen endret forskriften i november 2011 mot LOs anbefaling. Hvordan ESA vil dømme endringen er ikke klargjort.

Verkstedsoverenskomsten er allmenngjort. EFTA-domstolen har uttalt at vesentlige punkter som godtgjørelse for kost, losji og reise ikke kan allmenngjøres. Saken føres nå i skrivende stund for norsk domstol.

En høyesterettsdom som er basert på EU-lovgivning griper inn i norske tariffavtaler (piloters tariffbestemte aldersgrenser).

Saken om Hurtigruta har fått konkurransevidende statsstøtte er gått til EFTA-domstolen. Dersom ESA vinner fram, vil Hurtigruta AS måtte betale tilbake 180 millioner kroner til staten.

Bankinnskuddsgarantidirektivet, som dersom det vedtas, vil føre til svekkede garantier for bankinnskudd.

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.:985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>

NORGES KOMMUNISTISKE PARTI

Sekretariatet

Forbrukerdirektivet som kan komme til å svekke norske forbrukerrettigheter dersom det blir vedtatt. Den differensierte arbeidsgiveravgiften skal reforhandles på nytt i 2013.

Pasientrettighetsdirektivet skal implementeres innen oktober 2013.

NKP vil også peke på kostnadene ved avtalen. Utredningen har ikke tatt for seg de tapte inntektene det norske samfunnet får grunnet implementeringen av gassdirektivet (anslått til 9 milliarder kroner i året). De økonomiske konsekvensene av oljedirektivet er heller ikke klarlagt. EU-kommisjonens uttalelse om at konkurranseutsetningen koster det norske samfunnet årlig 16 milliarder kroner må vektlegges. Dessuten må det ses kritisk på den såkalte "EØS-kontingenten".

Ser vi på antall klagesaker fra 1996 så har nivået ligget ganske jevnt. Saker som ESA har åpnet på eget initiativ har steget markant. Vi har mange vanskelige saker hvor norske myndigheter har gitt etter for press fra EU og etter avgjørelser fra ESA. Dette gjelder også saker hvor man mente at EØS-avtalen ikke ville få betydning. NKP beklager at forskjellige regjeringer ikke har stått opp for norske interesser og benyttet reservasjonsretten i EØS-avtalen. Dette er en rett som vi ikke hadde hatt som medlem i Unionen. NKP vil også peke på kritikk som er fremkommet mot norske myndigheters manglende bruk av de muligheter som ligger i EØS-avtalen til å påvirke. Vi har ikke kapasitet var svaret fra daværende kommunalminister Erna Solberg fra Høyre på kritikken fra Riksrevisjonen om manglende bruk av påvirkningsmulighetene.

NKP synes det er bra at regjeringen har fått utarbeidet Europameldingen som en NOU. Samtidig er NKP kritisk til at utredningen har fått en slagside, noe som betinger at regjeringen også vektlegger andre kilder, og ikke minst resultatet fra prosjektet Alternativer til EØS. NKP beklager at regjeringen ikke ga utvalget i mandat å utrede alternativer til EØS. NKP beklager også at ledende politikere for lengst har konkludert med at EØS-avtalen ikke skal erstattes, og at eneste mulige alternativ er noe som det norske folk har sagt nei to ganger til. Den eneste grunnen til vegringen mot å debattere alternativer til dagens EØS-avtale er etter NKP sitt syn at den politiske og administrative eliten i Norge har som mål at Norge skal bli medlem i EU, et EU som beveger seg i retning av en føderal statsdannelse. En oppsigelse av EØS-avtalen vil gjøre dette målet betydelig vanskeligere å nå.

Godkjenningen av EØS-avtalen i 1992, ble gjort uten at det norske folk fikk anledning til å ta stilling til avtalen i et stortingsvalg, da gjennom muligheten for å innvirke på Stortingets sammensetning ved stemmegivningen. EØS-avtalen ble heller ikke lagt fram for folket i en folkeavstemning. Dette i motsetning til i Sveits, hvor flertallet i Sveits sa nei til EØS-avtalen i en folkeavstemning. Sveits har fremforhandlet en rekke bilaterale avtaler med EU som fungerer godt. EØS-avtalen har fungert i 18 år. Det er en dynamisk avtale som stadig griper inn på nye samfunnsområder. EØS-avtalen er den mest omfattende avtalen Norge noen gang har inngått. Den er helt klart mye mer omfattende enn den avtalen flertallet i Stortinget vedtok i 1992. NKP oppfordrer regjeringen til å starte arbeidet med å utarbeide et alternativ til EØS, et alternativ som knytter oss mindre til EU, og som gjør noe med det demokratiske underskuddet EØS-avtalen faktisk er. NKP mener at målsetningen må være å la det norske folket avgjøre dette i en folkeavstemning.

Svend Haakon Jacobsen (sign.) leder

Knut Arne Wold (sign.) 1. sekretær

Postadresse: Postboks 9288 Grønland, 0134 Oslo

Kontoradresse: Helgesensgate 21, 0553 OSLO

Organisasjonsnr.: 985002967

Telefon: +47 22716044 Mobil (leder): +47 91100079

E-post: nkp@nkp.no Hjemmeside: <http://www.nkp.no>